

DISKOUR LOUVERTIR KOLOK
Dyaspóra Afriken ek Kreolite dan Losean Endyen

28 Oktob, 2008 – Lenstiti Kreol, Au Cap, 9.00 a.m

Prononse par S.E. Minis Patrick Pillay
Minis pour Zafer Eksteryer

Ekselans,

Envite distenge

Bann partisipan kolok sorti dan larezyon e Lanmerik, ensi
ki bann partisipan lokal,
e tou bann ki'n vini pour asiste kolok,

I fer mwan en gran plezir pour et parmi zot ozordi, pour en lokazyon si enportan, parey kolok in toultan ete dan Festival Kreol. Sa dat ki'n swazir pour fer louvertir sa kolok i senbolik pour nou tou ki la, parske ozordi, le 28 Oktob, i Lazournen Enternasyonal Kreol. Koman en Seselwa, e koman en minis ki'n dan sa Gouvernman pour bokou lannen, mon espesyalman fyer ki sa lazournen in ganny rekonnèt, e pe ganny selebre dan diferan fason dan plizyer kominote Kreol dan lemond. Apre tou, sa flanbo ti alim isi menm, dan premye kolok 'Centre International d'Etudes Créoles (CIEC) an 1979, e sa lespri selebrasyon lakreolite dan tou son dimansyon, e dan en konteks enternasyonal, in kontinyen tou le-z-an isi Sesel dan Festival Kreol. Mon okouran ki sa dat in ganny onore dan lepase par bann aktivite ki'n fer li antre dan nou listwar ; sa kolok ozordi pe ganny organize anba parasol Bannzil Kreol. Mon a fer zot rapel ki premye lasosyayon Bannzil Kreol ti lanse isi menm le 28 Oktob 1988, e bann ki'n

pran larelev e deside relans sa lasosyasyon, ti swazir sanmenm sa dat, le 28 Oktob, 2005, pour fer li.

Mon'n dir deza, ki premye kolok enternasyonal letid Kreol ti fer isi an 1979, e depi sa, bann kolok lengwistik ouswa literer, in toultan en tradisyon pandan Festival Kreol. Tenm kolok sa lannen i en pe diferan dan sa konteks. **Dyaspora Afriken ek Kreolite dan Losean Endyen.** Ler mon get program, mon war ki pou annan lentervansyon istorik, antropozik, sosyozik, ensi ki sosyolengwistik. Mon ti demann mon lekor dabor, akoz sa sanzman dan tradisyon kolok? Me apre, mon'n reflesir ki malgre ki i vre langaz i sistenm kominikasyon pli ansyen ki zonm in kree, sa langaz li menm in bezwen en milye sosyal pour son nesans posib. Okenn group ki apel zot lekor en popilasyon oubyen en nasyon, '*ki annan son langaz ek son sanson*' konmdir Patrick Victor, in formen koman en konsekans listwar. Pour konpran nou langaz ek nou kiltir, nou bezwen a en serten mon, rekil en kou, e etidye nou listwar.

A ler aktyel, en kouran sanzman pe soufle atraver lemonn. Enn bann sentonm sa kouran sanzman, se sa proze '*Larout Lesklav*' ki UNESCO ti komanse an 1994, pour briz silans lo lesklavaz ek trafik lesklav, en fe istorik ki'n arive telman bokou letan pase, me ki'n afekte lemonn antye ziska konmela. Ozordi nou'n arive war en dimoun ras melanze, annefe en melanz blan ek nwanr ki dan nou monn pour nou i reprezant en laspe kreolite, debout koman en kandida pour syez prezidansyel Lanmerik, lanmenm laba dan leker kontinan kot sistenm lesklavaz ti ganny pli eksplwate. Sa osi i en siny kouran sanzman. I en siny kouran sanzman ki petet Martin Luther King ti'n prevwar, dan son fame parol '*I have a dream...*'

Donk, dapre propozisyon kolok ki Lenstiti Kreol in prezante, nou pe retourn dan listwar pour nou fer sa lyen ant sa ki nou apel nou kreolite ek nou lorizin. Sa i toutafe zis. Nou pa kapab dir ki nou pe selebre nou kreolite san konnen kwa ki'n fer nou Kreol. Nou pa kapab etidye lasyans lengwistik nou lalang san konn tou laspe son kreasyon. Lasyans li tousel, pa sifizan pour satisfè nanm en pep. Nou bezwen rod sa mayon ki manke ; *'the missing link'* ...sansan, nou pou toultan annan kestasyon ki nou pa pou kapab reponn.

Dan konteks psikolojik, in toultan bokou pli fasil pour nou anbras laspe nou kreolite ki nou bann zanset kolon in kit pour nou ; in ler pour nou fer fas avek kontribisyon ki nou zanset lesklav in fer.

Mon felisit bann akter prensipal dan rezyon Losean Endyen ki pe travay pour asire ki nou rezyon i antre lo sa lotorout letid dyaspora ki ape balye lemonn aktyelman. Mon remersye bann gran lorganizasyon mondyal tel ki UNESCO pour rol ki zot pe zve dan sa devlopman.

At this point, I would also like to thank Dr. Sheila Walker for bringing the Afrodiaspora challenge to the Indian Ocean, together with Dr. Daniella Police-Michel, who I understand started it all in February this year to commemorate the 163rd anniversary of the abolition of slavery in Mauritius.

Thank you.

Aprezan i en loner pour mwan deklar sa kolok ofisyelman ouver. Bon deliberasyon.